

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šte. Din 2.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponaltski dovoljeni le z navedbo vira.
Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{3}$ str. 600.—		
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „ 300.—		
„ „ „ $\frac{1}{4}$ „ 150.—		
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „ 75.—		
„ „ „ $\frac{1}{16}$ „ 37.50		

X. letnik.

V Ljubljani, dne 1. julija 1927.

Štev. 13.

Proti uničevanju obrta.

Najbolj oglodana kost v obrtniškem gibanju je šušmarstvo. O nobeni drugi stvari se ni že toliko pisalo, nič se ni toliko predebatiralo kakor ravno ta žgoča rana na obrtniškem telesu. Nešteto deputacij se je predstavilo oblastem, na stotine resolucij se je odposlalo, na tisoče ovadb se je vložilo na obrtna oblastva — uspeh pa je — nič.

Šušmarstvo se je že tako razpaslo, da prehajamo v popolno brezpravnost upravičenega obrtništva. Danes lahko izvršuje obrt že vsak, kdor hoče. Oblast ne smatra za šušmarja onega, ki izvršuje obrt kot poštranski posel in ki se ne bavi izključno z izvrševanjem kakega obrta. Razumljivo je potem, da za obrtna oblastva šušmarstvo skoraj ne obstoja, če je šušmar le tisti, ki ima že svojo delavnico in zaposluje vajence in pomočnike. Kako sodijo obrtne oblasti o šušmarstvu, je razvidno tudi iz dejstva, da na ovadbe posameznih zadrug niti ne odgovarjajo in je postopanje proti šušmarjem za obrtništvo naravnost poniževalno. Dasi obrtni red določa, da je neupravičeno izvrševanje obrti kaznivo, vendar oblastva po svojih organih na celi črti zanemarjajo te predpise in so postavila zadrug v službo, ki bi jo moralo izvrševati orožništvo oziroma obrtna oblast sama. Šušmarstva torej oblast ne vidi in je s tem postala ravno ona instanca, ki bi morala ščititi obrt, — grobokop legalnega obrta.

Temu pa se pri današnjih razmerah ne smemo čuditi; saj državna uprava sama izpodjeda tla obrtništva. Ni državnega zavoda, ki ne bi imel svoje delavnice. Te delavnice pa niso le pripomoček za vzdrževanje obrata, temveč so prava obrtna podjetja. Celotni zavodi, ki po obrtnem redu nikakor ne bi smeli posegati v obrt, to so kaznilnice, izvršujejo obrtna opravila kar na debelo in vsled nizkih režijskih stroškov resno konkurirajo obrtništvu, katerega obkłada država z vsemogočimi bremenii. Proti tem velikim šušmarjem, ki jih krije državna uprava, pa je tudi vsak boj brezuspešen. Predaleč bi zašli, če bi se spuščali v detajle, ki bi pokazali sliko sistematičnega uničevanja obrti po obrtnih oblasteh in državni upravi.

Obrtniške organizacije v Sloveniji so storile vse, da to zlo, ki preplavlja obrt, zajeze. Tako je Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani sklicala 8. decembra l. l. veliko protestno zborovanje proti šušmarstvu in vlo-

žila velikemu županu z dokazi podprto spomenico, v kateri je zahtevala energičen nastop velikega županstva proti šušmarjem in državnim delavnicam. Več nego pol leta je preteklo — a zveza ni dobila do danes na spomenico niti odgovora. Šušmarstvo pa cvete, državne delavnice so v polnem obratu, kaznilnice si nabavljajo celo stroje, učni zavodi so se razvili v obsežna obrtniška podjetja — naše obrtništvo pa zapira svoje delavnice, ker nima dela in ker ne more prenašati bremen, ki se mu pod krinko neizbežne krize nalagajo. Da, kriza je, toda povzročajo jo zakrknjena brezbržnost državne uprave, ki za razvoj domačega obrta nima ne zmisla, ne volje.

Gospodarska moč našega obrtništva rapidno pada in temu mora neobhodno slediti obubožanje obrta, ki bo za nedogleden čas zaviralo njegov razvoj.

Obrtne oblasti in državna uprava naj uvidijo, da doseданje postopanje napram obrtništvu v pogledu šušmarstva pomeni uničevanje obrti in naj krenejo na drugo pot, da ne pritirajo obrta v propast in s tem uničijo v narodno gospodarskem, kakor tudi političnem oziru važen stan.

Predvsem pa pričakujemo, da bodo obrtna oblastva prve in druge stopnje uvaževala težnje obrtništva in z energičnimi ukrepi proti šušmarstvu preprečile propadanje obrta.

Obrtna banka za kraljevino SHS.

Z vso vnemo so koncem preteklega leta delovale naše organizacije, da se v Sloveniji vpiše čim več delnic tega obrtniškega denarnega zavoda. Kljub težki gospodarski krizi, ki mori slovenskega obrtnika, se je vpisalo v Sloveniji toliko delnic, da smo upravičeno vztrajali na zahtevi, da se osnuje v Ljubljani podružnica. Zakon o obrtni banki SHS predvideva, da se ustanovi v Ljubljani podružnica, vztrajnemu nastopu zastopnikov slovenskih delničarjev na ustanovnem občnem zboru banke pa se je posrečilo, da se je na tem občnem zboru sklenilo, da se podružnica v Ljubljani t a k o j ustanovi, to je, čim bo pričela poslovati centrala v Beogradu.

Na seji upravnega odbora banke, ki se je vršila dne 11. junija t. l. v Beogradu, pa se je sklenilo, da se podružnica v Ljubljani v doglednem času ne ustanovi in sicer dotlej, dokler se ne pokažejo uspehi

glavne podružnice v Zagrebu. Upravni odbor zagovarja ta svoj sklep s tem, da glavna podružnica v Zagrebu ne izkazuje povoljnega poslovanja ter da bi ustanovitev drugih v zakonu predvidevanih podružnic prinesla zavodu veliko škodo, ker bi promet podružnice ne kril niti režijskih stroškov. Naziranje upravnega odbora, da se podružnica v Ljubljani ne ustanovi, dokler se ne pokažejo uspehi glavne podružnice v Zagrebu, za slovensko obrtništvo nikakor ne morejo biti merodajni. Od uspehov zagrebške glavne podružnice, ki morda iz teh ali onih razlogov ne bodo mogli biti zadovoljujoči, slovensko obrtništvo ne bo moglo biti odvisno. V ekonomskem, kakor v organizatoričnem oziru tvori Slovenija celoto, ki bo gotovo zmožna, zlasti po prizadevanju njenih dokaj močnih organizacij, vzdržati lastno podružnico. V polni meri se zavedamo, da je ustanovitev podružnice zvezana z velikimi težkočami. Brez podrobne organizacije zavod ne bo mogel doseči svojega namena in bi tudi vsaka podružnica izgubila za obrtništvo pomen. Obrtništvo je treba navajati na to, da vse denarno poslovanje osredotoči v svojem denarnem zavodu, da ne le spozna, temveč občuti, važnost in vrednost banke. Vse to pa zahteva podrobnega dela, katerega bi, smelo trdimo, Slovenija izvedla. Le malo pa je denarnih zavodov, ki bi takoj po svoji ustanovitvi s prometom krili vse režijske stroške. Dasi uvažujemo preudarnost upravnega odbora, vendar slovensko obrtništvo protestira proti zavlačevanju ustanovitve podružnice v Ljubljani in vztraja na sklepu ustanovnega občnega zbora, da se podružnica takoj ustanovi. Pa četudi bi glavna podružnica v Zagrebu izkazala povoljne uspehe, čakajo podružnico v Ljubljani ravno tako iste ustanovne težkoče, kakor če se ustanovi čez dve leti ali pa takoj. Tudi tedaj bi mogel upravni odbor izpodbijati ustanovitev podružnice z bojznijo, da bi promet ne kril režijskih stroškov. Slovensko obrtništvo na zavodu v Beogradu ni toliko zainteresirano, da bi ga spoznalo in upravni odbor s Slovenijo ne bo mogel računati, dokler se ne ustanovi podružnica. Sklep upravnega odbora, da se podružnica v Ljubljani v dogledni dobi ne ustanovi, je izzval veliko nezadovoljstvo in le v interesu zavoda je, da upravni odbor ta svoj sklep čimprej revidira.

Tudi naj ne ostane prikrito, da so obrtniki v Sloveniji podpisovali delnice z namenom, da se ustanovi v Ljubljani podružnica. Če se sklep ustanovnega občnega zbora ne izvrši, tedaj bo razočaranje, ki ga je izzval sklep upravnega odbora prešlo v nezaupanje do zavoda, kar bi le škodovalo lepi ideji, ki se je oživotvorila v Obrtni banki kraljevine SHS. Slovensko obrtništvo upa, da bo upravni odbor upošteval tudi te razloge, ki so isto tako za zavod dalekosežnega pomena, ter da bo revidiral svoj sklep in izvršil sklep ustanovnega občnega zbora.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrletju 1927.

Objava Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine za leto 1927. v krajih, v katerih niso vsa poslopja zavezana temu davku, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi o donosu hišne najemščine leta 1927. pri pristojnem davčnem oblastvu do konca meseca avgusta t. l. Izpremembe,

ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca leta 1927., se morajo davčnemu oblastvu sproti naznanjevati.

Hišni posestniki, ki ne bi pravilno in točno prijavili hišne najemnine, izgube razen tega, da jih zadenejo kazenske posledice, pravico, sodno zahtevati večjo najemnino od one, ki so jo prijavili davčnemu oblastvu. Ako hišni posestnik ne predloži napovedi o najemnini v določenem roku in ako se tudi na ponovni poziv ne odzove v treh dneh, se kaznuje v denarju do 180 Din. Ako se pa tudi v nadaljnjih osmih dneh ne odzove pozivu, odpošlje davčno oblastvo na lice mesta uradnega odposlanca, ki sestavi napoved proti povrnitvi učinkovitih stroškov, odobrenih po stroškovniku.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več kakor sedem stanovanskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbira take podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Občna pridobnina.

Dne 31. t. m. poteče rok za vložitev pridobninskih izjav za dvoletje 1928./29. Do tega roka morajo vložiti izjave vsa pridobitna podjetja (trgovina, obrt, industrija itd.), tudi ona, ki so že sedaj obdavčena z občno pridobnino.

Kdor ne vloži v določenem roku pridobninske izjave, temu se odmeri občna pridobnina na podlagi uradnih podatkov. Priredbeni organi niso v tem primeru zavezani davčnega zavezanca še posebej pozvati, naj vloži izjavo. Vse navedbe v izjavah se morajo nanašati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1926. do 30. junija 1927., ako se pa podjetje ni vršilo leto dni, pa na povprečno stanje med krajšo dobo njegovega obstanka. Tiskovine za izjavo se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

III. Posebna pridobnina.

Za vložitev napovedi za leto 1927. poteče zadnji rok dne 1. julija 1927. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za minulo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlujejo primerno podaljšanje roka.

IV. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrletje 1927. do 3. julija 1927. in hkratu predložiti prijavo. Zamudniki se še posebej opozoré na svojo dolžnost, ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene in rednostnih glob. Kdor vloži nepravilno izjavo, izgubi pravico pritožbe.

V. Dospelost neposrednih davkov.

Dne 1. avgusta 1927. dospejo v plačilo vsi neposredni davki za III. četrletje 1927. Davčni uradi so upravičeni te davke v 14 dneh po dospelosti prisilno izterjavati in zaračunavati poleg 8 odstotkov zamudnih obresti še za opomin I paro od vsakega dinarja davčnega zaostanka. Ob istem roku zapade v plačilo tudi pavšalni davek na poslovni promet, ki se plačuje po višini prometa, opravljenega v I. 1926.

VI. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi sezname, so dolžni odpraviti pobrane zneske in predložiti sezname do 14. vsakega meseca; delodajalci, ki odpravljajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtletja, to je do 14. julija 1927.

VII. Davek na službene prejemke privatnih nameščencev.

Za plačilo tega davka, uvedenega s členom 79., točko IV., finančnega zakona za leto 1927/1928., jamčijo službodajalci, ki smejo davek odtegovati od prejemkov pri izplačevanju. Pobrane vsote morajo oddati s posebnim pregledom v dveh izvodih pristojnemu davčnemu uradu v 14 dneh po preteku vsakega trimesečja, za drugo trimesečje 1927. torej do dne 14. julija 1927.

O vplačevanju prispevkov za zavarovanje delavcev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nam je poslal dopis glede vplačevanja prispevkov, ki ga radi važnosti objavljamo:

Kakor znano, se ima naše zavarovanje boriti z velikimi finančnimi težkočami. To v glavnem radi tega, ker višina prispevkov iz naslova zavarovanja ni v zdravem razmerju z dajatvami in podporami, ki jih daje zakon zavarovanim članom in njih svojcem v zavarovalnih primerih. Bolniško-zavarovalna premija je danes ista, odnosno nižja, kakor je bila pred vojno: znaša namreč 6 % dnevne zavarovane mezde, dočim je znašala povprečna premija pri vseh bivših okrajnih bolniških blagajnah Slovenije nekaj nad 7%. Nasprotno pa so dajatve znatno višje. Nezgodno zavarovalna premija znaša v povprečju za Slovenijo 1,65 % dnevne zavarovane mezde, dočim je pred vojno znašala 2 %; dajatve so pa tudi v tej panogi znatno višje. Omenjamo samo, da ponesrečeni danes dobiva pri popolni (100 %) delanezmožnosti 100 odstotno rento, prej je dobival le dvetretjinsko rento itd.

Zato je pri sedanjih finančni osnovi zavarovanja na eni strani nujno potrebno skrajno ekonomično gospodarjenje, na drugi strani pa skrajno točno in pravočasno vplačevanje predpisanih premij. Najmanjši nered v finančnem gospodarstvu, povzročen od te ali one strani, more imeti za posledico ali zvišanje premij ali znižanje dajatev, ne da bi se mogle istočasno tudi znižati premije. Tako morajo delodajalci, ako se ne vzdržuje finančno ravnotežje, pričakovati le škodo.

To je en razlog, ki mora vse delodajalce siliti k najvestnejšemu plačevanju premij. Odlaganje vplačil je škodljivo, ker pričetek obolenja tudi ni mogoče odložiti in je za vsako obolenje treba imeti takoj sredstva na razpolago. Odlaganje ni tako nevarno le v onih vrstah zavarovanja, kjer se premije zbirajo za bodoče pokojnine.

Je pa še drug razlog, ki ga morajo zlasti obrtniki nujno upoštevati. **Kopičenje zaostankov more pomeniti za malega obrtnika** gospodarski ruin. V tem oziru ima urad veliko skušenj, ko vidi, kako usodepolno je za malega človeka, ako tudi nanj pride ura, da mora zaostanke poravnati. Urad **zaostanke mora iztirjati**, ker so odpisi ali kakršnokoli zmanjšanje za-

ostankov nemogoči in nedopustni. Višina prispevkov je namreč, kakor zgoraj omenjeno, taka, da komaj pri največji štedljivosti in pri najvestnejšem vplačevanju zadošča za kritje tekočih potreb. Ako mali obrtnik nakopiči zaostanek nekaj tisoč dinarjev, ne more plačati. Temu slede eksekucije, stroški, prodaja prepotrebnega orodja — in kar je zelo važno, obrtnik izgublja tudi v svoji okolici na ugledu, ako okoli njegove delavnice hodi eksekutor. V taki sili se potem obrtniki obračajo na urad in zahtevajo najrazličnejše olajšave, čemur urad dostikrat ugodi, vedno pa ne more in ne sme. Obročna vplačevanja so po zakonu in statutu **izrečno prepovedana**. Tako prihajajo obrtniki v obup, kar so zakrivili radi nerednega vplačevanja premij sami.

V interesu obrtništva je, da **njegove organizacije tem pojavom posvečajo posebno pažnjo**. Poudarjamo, da je pri vseh drugih zaostankih na javnih dajatvah vedno dana možnost, da urad najde za obrtnika manj občutljiv izhod, pri zavarovalni instituciji pa je to izključeno iz razloga, ker se bolezni in nesreče dnevno pojavljajo in je zato treba, da vplačila dnevno prihajajo.

Obrtno sodstvo.

(Poročilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na konferenci komor v Splitu dne 5. in 6. maja 1927.)

Zahteva komor, da se na splitski konferenci obravnava tudi vprašanje obrtnega sodstva, dokazuje, da so si te naše gospodarske korporacije edine o potrebi specialnih sodišč in o potrebi, da se izenačijo predpisi o teh sodiščih za vso državo. To kažejo tudi izjave, ki jih je dobila ljubljanska zbornica od ostalih komor na svoja načelna vprašanja o tem predmetu. Uvedbo specialnih obrtnih sodišč pa nam narekuje tudi dejstvo, da posveča ureditvi razmerja med podjetnikom in njegovimi pomožnimi delavci posebno pažnjo naša gospodarska in socialna zakonodaja, ki določa pravice in dolžnosti delodajalca in delojemalca. Iz tega sledi obenem, da ima država tudi skrbeli za institucije, ki uspešno pomagajo, da se bodo ti predpisi v praksi izvajali in spoštovali. To pa je pri sporih iz obrtnega službenega razmerja mogoče le tedaj, ako o njih razsoja instanca, ki deluje ekspeditivno in poceni in v kateri poleg poklicnega pravnikar sodločajo tudi ljudje-strokovnjaki, ki poslovne razmere in položaj podjetnika in delojemalca dobro poznajo ter uživajo zaupanje spornih strank.

Kratek pregled našega obrtnega sodstva, ki je jako različno, bi bil naslednji:

V Vojvodini, Hrvatski in Slavoniji se razsojajo spori iz obrtnega službenega razmerja pred obrtnimi oblastvi I. stopnje na podlagi § 176. ogrsko-hrvaškega obrtnega zakona (zak. čl. XVII. iz leta 1884.), a na podlagi § 140. istega obrtnega zakona pred «mirovnimi sodišči» obrtniških korporacij. Reševanje teh sporov s strani obrtnih oblasti je odvisno v konkretnih primerih od kvalifikacije obrtnega referenta. Tako sodstvo že samo po sebi ne more zadovoljevati ter kaže tudi v praksi znatne pomanjkljivosti in nezadovoljive uspehe. Prav tako ne kaže ugodnih rezultatov delovanje «mirovnih sodišč», ki so vrhu tega še jako maloštevilna.

Kakor poroča sarajevska komora, v Bosni in Hercegovini specialnih zakonitih predpisov o obrt-

nem sodstvu sploh ni. Spore iz obrtnega delovnega razmerja rešujejo obrtne oblasti.

Na področju srbskega zakona o radnjama urejuje obrtno sodstvo členi 80., 81. in 82. tega zakona ter uredba o «Sudovina dobrih ljudi» z dne 18. aprila 1912., T. br. 5566. Kratak postopek sodišča, pritegnitev zastopnikov iz skupine podjetnikov in delojemalcev k razsojanju sporov ter brezplačnost pravnega omogočajo ekspeditivno in strokovnjaško ter ceno razsojanje. Praksa tega sredstva kaže zadovoljive uspehe. Glavna hiba, ki vpliva zavlačevalno na potek pravde, je prelaganje razprav radi izostajanja sodnikov in težkoče radi pogostega menjavanja bivališča s strani delavcev.

Obrtno sodstvo v Sloveniji in Dalmaciji urejuje avstrijski zakon o obrtnih sodiščih z dne 27. novembra 1896., št. 218, drž. zak. Izkušnje, ki jih imamo o teh obrtnih sodiščih iz bivše Avstrije in po prevratu pri obrtnem sodišču v Ljubljani, dokazujejo, da se je ta zakon v praksi obnesel. Obžalovati je le, da ni prišlo do ustanovitve večjega števila obrtnih sodišč in da se n. pr. v Dalmaciji kljub zahtevi gospodarskih krogov doslej ni ustanovilo niti eno tako sodišče. Postopek pri teh sodiščih je kratak in enostaven, poleg poklicnega sodnika soodločujeta po en prisodnik iz skupine podjetnikov in delojemalcev, pri prizivnem obrtnem sodišču pa poleg treh poklicnih sodnikov prav tako dva prisodnika-lajika, pristojbine se plačujejo le od rabsodbe.

Ker so svoj glavni namen: hitro, strokovnjaško in ceno razsojanje sporov iz obrtnega službenega razmerja dosegli le srbski «sudovi dobrih ljudi» in obrtna sodišča, kakor jih predvideva za Slovenijo in Dalmacijo veljavni zakon o obrtnih sodiščih, bi se pri izenačenju naše obrtnosodne zakonodaje smeli naslanjati le na te institucije. Izkušnja nam je poleg dobrih strani teh sodišč pokazala tudi njihove nedostatke. S tem pa so nam dane smernice, kje in kakšne izpremembe ter dopolnitve so nam potrebne pri preureditvi in izenačenju našega obrtnega sodstva.

Na vprašanje, kakšnega mnenja so komore o vprašanju razširjenja v Sloveniji in Dalmaciji veljavnega zakona o obrtnih sodiščih na vso državo, se beograjske komore niso mogle izjaviti, ker te institucije ne poznajo. Prečanske komore pa so se izjavile za razširjenje.

Vpoštevajoč to stališče naših komor bi bilo torej sprejeti za podlago izenačenja naše zakonodaje o obrtnem sodstvu avstrijski zakon o obrtnih sodiščih z dne 27. novembra 1896., št. 218, drž. zak. To bi bilo umestno tudi iz stvarnih razlogov, ker temelji ta zakon na načelih, ki so podlaga obrtnemu sodstvu v gospodarsko razvitih državah, kakor v Franciji, Nemčiji in Belgiji in ker odgovarja v bistvu tudi načelom srbske uredbe o «sudovina dobrih ljudi», kateri je služila za vzor istotako institucija belgijskih, nemških in francoskih obrtnih sodišč (Conseils des Prud'hommes).

Pri izenačenju zakonodaje o obrtnem sodstvu bi enostavno razširjenje gori omenjenega zakona o obrtnih sodiščih v sedanji obliki na vso državo ne bilo umestno, ker so potrebne nekatere važnejše izpremembe in dopolnitve. Avstrijski zakon o obrtnih sodiščih naj bi tvoril le ogrodje. Razen potrebnih izprememb in dopolnitev, ki nam jih narekuje izkušnja z našimi obrtnimi sodišči in «sodišči dobrih ljudi», je treba določbe novih predpisov o obrtnih sodiščih

spraviti v sklad s predpisi o spornem in izvršilnem postopanju pred rednimi sodišči, ki so v raznih delih naše države še različni. Znatne težkoče bo treba premagati za srbske in črnogorske kraje, kjer srezkih sodišč po vzorcu prečanskih krajev sploh ni, temveč obstoje kot prva instanca poleg lajiških «opštinskih sudova» z jako omejeno kompetenco le kolegijalni «prvostepeni sudovi».

Pravilno bi bilo in želeli je, da se naše obrtno sodstvo uredi s posebnim zakonom. Le v primeru, da bi se bilo bati, da uveljavljenje posebnega zakona o obrtnih sodiščih povzroči predolgo zavlačevanje izenačenja našega obrtnega sodstva, naj bi se to sodstvo uredilo s posebno uredbo na podlagi pooblastila v novem obrtnem zakonu ob sporazumnem sodelovanju ministrstva pravde, ministrstva trgovine in industrije ter ministrstva za socialno politiko.

Zakon o obrtnih sodiščih naj bi temeljil na naslednjih načelih:

Obrtna sodišča se morajo ustanoviti na vseh sedežih zbornih sodišč prve stopnje (okrožna sodišča, sudbeni stoli, prvostepeni sudovi) in po možnosti na sedežu rednih sodišč I. stopnje (okrajna sodišča, kotarski, srezki in gradski sudovi), v katerih okolišu je znatnejše število v poštev prihajajočih podjetij in delodajalcev. Obrtno sodišče naj bi obstajalo za določene stroke in za eno ali več občin, ali za občino celega sreza. Prizivna obrtna sodišča se imajo ustanoviti na sedežu zbornih sodišč I. stopnje. Osebnne izdatke in pristojbine za priče plačuje država, materialne stroške nosijo občine.

Obrtna sodišča imajo razsojati o vseh sporih iz delovnega razmerja med podjetniki in delavci istega podjetja, ne oziraje se na vrednost spornega predmeta. Da veljajo za podjetje predpisi obrtnega reda, ni merodajno. Zadostuje, da se podjetje peča s katerimkoli obrtnimi opravili, s trgovskimi posli, z opravili, ki tvorijo predmet pomožnih obrtov trgovine ali z industrijsko proizvodnjo. Izvzeti bi bili le primeri, za katere obstoje posebni statuti o rabsodbi ter vojaške delavnice.

Kot delavci se imajo smatrati vsi ročni delavci, bodisi da delajo v podjetju ali na svojem domu, dni-narji, trgovski in obrtniški vajenci in pomočniki, predelavci, delovodje, osebe, ki opravljajo višje netrgovske posle, kakor praktikanti, korespondenti, knjigovodje, blagajničarji, inkasanti itd. Izvzeti bi bili uslužbenci s sodno prokuro in sodno registrirani poslovodje, dalje osebe, ki opravljajo posle osebne postrežbe delodajalca, ali delajo na račun delodajalca kot njegovi rodbinski člani v skupnem gospodinjstvu.

Obrtna sodišča morajo biti kombinirana iz poklicnih sodnikov, ki jih imenuje minister pravde, in sodnikov-lajikov in njihovih namestnikov iz skupine podjetnikov in delojemalcev, ki jih imenujejo komore delodajalcev in delojemalcev, vsaka polovico, za štiri leta. V prvi stopnji sodijo predsednik in dva prisodnika-lajika, v prizivnem obrtnem sodišču pa predsednik in štirje prisodniki, od teh dva poklicna sodnika in dva sodnika-lajika. Od prisodnikov-lajikov mora biti eden iz skupine podjetnikov, drugi iz skupine delavcev.

V primerih, kjer znesek vtoževane terjatve presega 1000 Din, je dopusten priziv na prizivno obrtno sodišče, v vseh ostalih primerih pa je rabsodba obrtnega sodišča prve stopnje končno veljavna.

Zastopanje po odvetnikih je dopustno le v prizivni instanci.

Postopek mora biti kratek in enostaven. Razpis prvega naroka se ima izvršiti po možnosti tri dni po vložitvi tožbe. Prizivni roki naj znašajo le osem dni. Proti sodnikom, ki izostajajo iz nezadostno tehtnih razlogov od razprave, je postopati s strogimi globami, ki se imajo izpremeniti v primeru neizterljivosti v disciplinarni zapor. Proti strankam, ki se razprave ne udeležijo osebno ali po dopustnem zastopniku, se izreče kontumačna rajsodba.

Za dokazno postopanje mora veljati načelo popolne prostosti napadanja in obrambe, pri čemer pa je koncentrirati dokazovanje na prvo razpravo, da se onemogoči nagajivo zavlačevanje.

Dostavitev se ima izvršiti po sodnem ali občinskem organu. Dopustna naj bo tudi nadomestna dostavitev.

Sodba obrtnega sodišča se ima izvršiti tako kakor sodbe rednih sodišč.

Kjer obrtnega sodišča ni, razsoja o sporih iz obrtnega službenega razmerja redno sodišče prve stopnje (okrajno sodišče, srezki, kotarski, gradski sud). O prizivu razsoja končno veljavno tudi v takih primerih obrtno prizivno sodišče. Za Srbijo in Črno goro bi bilo potreba glede sodstva pred rednim sodiščem I. stopnje (opštinski sud, prvostopeni sud in okružni sud) kakor tudi pred rednimi prizivnimi sodišči posebnih določil, dokler se ne uvede tudi v teh krajih institucija «srezkih sudov» s poklicnimi sodniki-podincini.

Prisednikom-lajikom se povrnejo njihovi efektivni izdatki, prisednikom iz skupine delojemalcev pa vrhu tega še izguba na zaslužku.

Stranka, ki propade, plača takso za rajsodbo, ako se ne izkaže z ubožnim izpričevalom. V ostalem je obrtno sodišče brezplačno.

Obrtniška „Samopomoč“ za mariborsko oblast v Mariboru.

V minulih dveh mesecih sta se pripetila dva smrtna primera, in sicer sta umrla:

Ivan Čresnik, pekovski mojster, Črna pri Prevaljah, in Elizabeta Glaser, žena mizarskega mojstra Karola Glaserja v Hočah.

Položnice smo poslali za vse družinske člane dotičnega, ki plačuje za svoje. Člane, ki še niso nakazali zaostalih zneskov, prosimo, da to v najkrajšem času storijo, da ne pride načelstvo v denarne stiske.

Iz organizacij.

Zadruga ključavničarjev za Ljubljano in okolico v Ljubljani sporoča svojim članom, da je vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne sestanek članov ter sprejemanje in oprostitev vajencev. Zadruga pisarna se nahaja v poslopiju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Beethovnova ulica 10, pritličje, levo. Pomožniške preizkušnje se vrše vsake tri mesece, in sicer teoretična zadnja nedeljo meseca februarja, maja, avgusta in novembra v šoli na Grabnu ob 8. zjutraj. Vsako prvo nedeljo v marcu, juniju, septembru in decembru pa se vrši praktična preizkušnja v delavnici tvrdke Jos. Weibl, Čopova ulica. Predpisano delo sporoči zadruga pismenim potom. Zadruga opozarja vse člane, naj čimprej porav-

najo zadruga članarino, ker bi bila v nasprotnem primeru primorana izterjati članarino upravnim potom. — Uradne ure zadruge so vsak četrtek od 18. do 19. ure v zadruga pisarni, Beethovnova ulica 10, pritličje, levo. Če je pa na četrtek praznik, so pa uradne ure naslednji dan. — Načelstvo.

Obrtniška samopomoč Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Dne 24. junija t. l. se je vršila seja širšega odbora, ki se je konstituiral sledeče: Načelnik Milko Krapež, urarski mojster v Ljubljani; podnačelnik Matej Oblak, čevljarjski mojster v Ljubljani; tajnik Ivan Bernik, mizarski mojster v Ljubljani; blagajnik Ludovik Baraga, mehanik v Ljubljani.

Za **podpredsednika preizkuševalne komisije za ščetarsko obrt** je imenovala zadruga tapetnikov, preprogarjev itd. v Ljubljani mesto g. Viljema Gothe, ki je odglasil obrt, g. Antona Šimenca, ščetarskega mojstra v Ljubljani.

Razno.

Vse naročnike «Obrtnega Vestnika» ponovno prosimo, da čimprej nakažejo naročnino za list za leto 1927. List se mora zaradi netočnega plačevanja naročnine boriti z velikimi finančnimi težkočami; naročnina pa je tako nizka, da jo z lahkoto premore prav vsak obrtnik. Vsak naročnik želi, da bi bil list populirnejši, da bi izhajal tedensko in bi bolj ustrezal obrtniškim zahtevam. Ta želja pa se bo oživotvorila takrat, ko bo prodrla med naročnike zavest, da je treba list podpirati z rednim plačevanjem naročnine in pridobivanjem novih naročnikov. Zato pa: Poravnajte naročnino in pridobivajte nove naročnike! — U p r a v a.

Vse, ki so prejeli Obrtniški koledar za leto 1927., pa ga še niso plačali, ponovno prosimo, da na poslani koledarje odpadajoči znesek nemudoma pošljejo po položnicah, ki smo jih priložili oponimom. — U p r a v a.

Sprememba pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani. Pred 30 leti se je pričelo pri nas pojavljati obrtniško gibanje, ki je po napornem delu, vztrajnosti in požrtvovalnosti tako vzevelo, da predstavlja danes neupogljivo hrbtnico v zaščiti obrtniških interesov. V onih časih, ko je obrtnišvo tudi v narodnostnem oziru mnogo trpelo, je stopil na čelo majhne peščice zavednega obrtnišva g. Engelbert Franchetti, ki je z večšo roko, neumornim delom in osebnimi žrtvami organiziral obrtnišvo, ustanavljal zadruge in jih združil potem v predstavnicu obrtniških organizacij v sedanji ljubljanski oblasti v Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani. Leta 1903. se je vršil ustanovni-občni zbor zveze in od tedaj je načeloval g. Eng. Franchetti. Ko je svetovna vojna zamorila organizatorično delo in skoraj porušila plod trudapolnega dela celega desetletja, je g. Eng. Franchetti prijel in nanovo organiziral zadruge in vživel zvezo. Danes pa, ko postaja organizacija močna in sloni na zdravem, nemajnem temelju, je g. Eng. Franchetti zapustil organizacijo, da se po velikem delu, ki ga je izvršil, posveti sebi, svojemu obrtu in mirno premostriva bodoče delo na stavbi, ki jo je zgradil on. S ponosom lahko zre v preteklost. Dne 18. junija t. l. je sporočil zveznemu podnačelniku, da zapušča organizacijo ter da mu izroča agende zveznega načelnika. Nihče ni pričakoval njegovega odstopa in to tem manj, ker je za letošnje leto zasnoval širokopotezne akcije. Ker zvezni podnačelnik g. Fran Ravnikar zaradi prezaposlenosti ni mogel sprejeti mesta zveznega načelnika in je iz tega razloga to mesto ponovno odklonil, je bil na seji zveznega načelstva dne 30. junija t. l. izvoljen za načelnika Zveze obrtnih zadrug

g. Josip Rebeck ml., ključavničarski mojster v Ljubljani. G. Rebeck je s svojim dosedanjim delom med obrtništvom pokazal živo zanimanje za organizacijo in smo radi tega prepričani, da bo kot zvezni načelnik ne le kos svoji nalogi, temveč da bo, stopajoč po stopinjah svojega prednika g. Eng. Franchettija, vzdržal skupnost pokreta in ga na že zgrajeni podlagi še utrdil. Vse organizacije in obrtništvo, ki je desetletja upravičeno izkazovalo g. Eng. Franchettiju neomajno zaupanje, ki je spoštovalo njegovo delo in ki vidi v zvezi svojo zaščitnico, naj tudi novemu zveznemu načelniku poveri svoje zaupanje in ga pri njegovem ne baš lahkem delu krepko podpira.

Slike združnih načelstev. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani bo izdala povodom svoje 25letnice spominsko brošuro, v kateri bo očrtala delovanje zadrug in ki bo vsebovala poleg člankov naših prvih strokovnjakov tudi slike združnih načelstev in odborov obrtnih društev. Ker mnogo zadrug in obrtnih društev slik še ni poslalo, prosi zveza ponovno vse zadruge, da slike čimprej odpošljejo. Da si zveza prihrani nepotrebne stroške, naj imajo slike le obliko razglednice.

Vplačilo obroka na delnice Obrtne banke SHS za tromesečje julij—september. Vplačilo drugega obroka za tromesečje julij—september se mora izvršiti tekom meseca julija. Podaljšanje je dovoljeno le za 15 dni, to je do 15. avgusta. Na prepozno izvršeno vplačilo obroka se zaračuna 9% obresti. Za vsako delnico plača delničar 10 Din.

Semenj v Solunu. II. Mednarodni semenj v Solunu se vrši od 15. septembra do 3. oktobra 1927. Informacije daje tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Poštninska prostost obrtnih zadrug. Obrtne zadruge se pritožujejo, da jim nekatere pošte portirajo dopise, ki jih pošiljajo poštine prosto, na državna oblastva. Interesente opozarjamo, da so po členu II., točki 3. in 4. zakona o prostosti poštine dopisi, ki jih pošiljajo obrtne zadruge državnim oblastvom, uradom in ustanovam, ki so našteje v členu II., točki 1. in 2. zakona o poštinski prostosti, in nasprotno, državna oblastva tem zadrugam, oproščeni poštine, če se ti dopisi tičejo javne službe ali če jih obrtne zadruge pošiljajo na osnovi splošnih odredb ali pa na poseben uradni poziv. Dopisovanje obrtnih zadrug z občinskimi uradi in sploh z drugimi nedržavnimi ustanovami pa ni poštine prosto.

Predložitev dokaza o plačanih davkih pri izplačilih za državne dobave, pojasnilo k členu 79. finančnega zakona za leto 1927./1928. Finančna delegacija izjavlja uradno: Po odredbah člena 79. finančnega zakona za leto 1927./1928. ne smejo blagajne državnih in samoupravnih teles izvršiti nikakršnih izplačil za dobave in podjetniške posle, dokler dobavitelj ne predloži dokaz, da nima davčnih zaostankov. Če ne predloži tega dokazila, se izvrši izplačilo po odbitku dolžne vsote davkov in pribitkov. Ker je striktno izvajanje teh določil pri manjših dobavah neprimerno obremenjevalno poslovanje, je dovolila generalna direkcija davkov z razpisom št. 68.553 z dne 8. junija 1927. sledeče olajšave: Odredba člena 79. finančnega zakona za leto 1927./1928., ki govori o dobavah in podjetniških poslih na račun države ali samoupravnih teles, se mora tolmačiti tako, da potrdil o plačanih davkih ni treba predlagati takrat, kadar gre za male nabave pisarniških in drugih potrebščin, predvidenih v točki 13. člena 86. zakona o državnem računovodstvu, ki se izvrše neposredno, brez javne licitacije po komisiji, in če kupnina ne presega vsote 1000 (tisoč) dinarjev.

Enotno reguliranje stavbnih obrtov za vso državo. Po poročilu, ki ga je prejela zagrebška trgovska in obrtniška zbornica od gradbenega ministrstva še ni izdelan načrt uredbe o enotnem reguliranju stavbnih obrtov za vso državo. Čim bo projekt izdelan, ga bo poslalo ministarstvo zbornicam v izjavo.

Tvrdom, ki zaposlujejo inozemce. Gospod minister socialne politike je z rešenjem broj 5559/IV od 16. junija 1927 odredil, da velja glede zaposlenja inozemcev v naši državi povsem še pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev z dne 24. novembra 1925., razglašen v Uradnem listu z dne 7. decembra 1925., števil. 362/108. —

Ing. E. Baraga s. r.

Zavarovanje delavcev. — Povišanje nezgodnega prispevka. G. minister za socialno politiko je z rešenjem Z. R. br. 283/IV z dne 4. maja 1927. odredil, da se od 1. januarja 1927. dalje poviša prispevek za nezgodno zavarovanje delavcev od 5 Din na 6 Din za vsakih 100 Din zavarovane mezde in za odstotek nevarnosti 100. To povišanje od 5 odstotkov na 6 odstotkov znaša napram dosedanjim predpisom eno tretjino. — Zastopniki delodajalcev so v seji ravnateljstva osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu opozorili na to, da se povišanje prispevka ne more izvršiti naknadno za več mesecev nazaj. Izposlovali so soglasni sklep ravnateljstva, da se g. ministru predlaga prememba rešenja v toliko, da stopi povišanje v veljavo s 1. aprilom 1927. Obenem naj se naroči vsem okrožnim uradom, da predpisujejo povišanje prispevka šele od 1. aprila t. l. dalje. Med tem so bili poedini okrožni uradi že predpisali doplačilo razlike za mesec januar—marec. Naročeno jim je z novo okrožnico, da se naj razlika za mesec januar—marec ne pobira, če jo delodajalci sami ne plačajo. V kolikor so delodajalci to razliko že plačali, se jim bo vpisala v dobro, čim g. minister izpremeni svoje rešenje v predlaganem zmislu.

Za zaščito domače obrtnosti. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je doznala, da posamezna državna oblastva ne porabljajo pravilno člena 210. zakona o radnjama v novem besedilu po členu 266. finančnega zakona. Dogajajo se primeri, da se domačim ponudnikom domače robe ne oddajajo dobave, čeprav so n. pr. samo 6 do 7 odstotkov dražji nego ponudniki inozemskega blaga. Ker je po dosedanjem besedilu gornjega člena zakona o radnjama povsem jasno in nesporno domačim ponudnikom domačega blaga zasigurano prvenstvo pred ponudniki inozemskega blaga, ako ponudeno domače blago ni preko 10 odstotkov dražje od tujega blaga, nekatera oblastva očitno kršijo zakon. Centrala industrijskih korporacij je radi tega naslovila na ministra financ, na ministra trgovine in industrije in na sekretarjat Narodne Odbrane spomenico, v kateri jih prosi, da se zavzamejo za to, da se bo z zakonom zagotovljena zaščita domače produkcije tudi v praksi izvajala. Ta prošnja je tembolj upravičena, ker vse druge države dajejo prvenstvo pri državnih dobavah domačim ponudnikom in predmetne predpise tako rigorozno izvajajo, da inozemcem sploh ni mogoče udeleževati se licitacij za državne dobave.

Obrtnik in šušmarstvo. — Gospod urednik! — Odbor podpisane zadruge je v svoji zadnji seji pretresal neko pismo ter sklenil priobčiti istega v Vašem cenjenem listu v dokaz oblastem, da se prepričajo, da naše zahteve, katere predlagajo oblastem razne zadruge za odpravo šušmarstva, niso iznajdene ali celo pretirane, temveč, da člani zahtevajo od zadrug še mnogo več, kakor pa je sploh mogoče izvesti. Pismo brez datuma, katerega je zadruga sprejela 21. maja t. l., se glasi: Gospodu načel-

niku zadruga čevljarjev v Mariboru! Preteklega leta meseca junija sem od zadruga iz Maribora dobil tiskovino, ako hočem pristopiti k zadrugi čevljarjev v Mariboru, ker je nujna potreba enotne strokovne organizacije, posebno pa v svrhu pobijanja šušmarstva in inozemske konkurence, kakor tudi v interesu obrtne oblasti. Kolikor mi je znano, smo se v našem kraju precej vsi čevljarji za to stvar podpisali ali, žalibog, nimamo do danes nikakega uspeha ne proti šušmarstvu niti proti konkurenci, posebno ne na deželi. Vprašamo tedaj, če je pripravljen gospod načelnik v tej naši zadevi bolj energično nastopati pri obrtni oblasti, oziroma pri glavarstvu, ker drugače smo tudi mi primorani obrti položiti in brez nje delati, kakor delajo drugi, če ne bo večjega reda na deželi. Ves naš trud ostane vedno brez uspeha. Mnogi šušmarji so bili že večkrat naznanjeni, tako pri orožnikih kakor pri sreskem poglavarstvu, a se jih milostno odpusti, češ, da bodo prihodnjč kaznovani, ako bodo vnovič delali. To pa je za te vrste ljudi toliko kakor gluhemu dobro jutro. Zato bi bilo temu le na ta način odpomoči, da bi morali orožniki bolj strogo in že sami po sebi nastopati proti šušmarjem, ne pa, da se jih mora vedno nanje opozarjati. Tudi bi se moralo vsakega kmeta, ki vzame šušmarja na dom, ali pusti pri njem delati, opozoriti, da ne sme, ako pa tega ne stori, se pa naj kaznuje kmeta in šušmarja. Nadalje bi bilo tudi dobro, pooblastiti v vsakem večjem kraju kakega zanesljivega obrtnika s posebnim izkazilom, ki bi naj pazil na red v obrtih. Le na ta način bi nam bilo mogoče varovati obrtne interese. Upamo, da bo imelo naše pismo več uspeha kakor dosedanji naš trud. — S pozdravom Kollar Franc, Horvat Štefan, Štefanič Štefan, čevljarji, Trate, Zg. Cmurck.

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» Engelbert Franchetti.
Urednik Engelbert Franchetti.
Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, H. Brandt.

MALI OGLASI

vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek 5 Din. — Oglase je plačati v naprej lahko tudi v znakah. — Za odgovor je priložiti znamko.

Pozor, krojači, šivilje!

Krojaški tečaji za prikrojevanje moških in ženskih oblek; izdelovanje krojev po meri. Za krojače in šivilje, ki nimajo časa v sezoni, bo pričetek tečaja 1. avgusta t. l. z znižanim honorarjem in ugodnimi plačilnimi pogoji. Učencem, ki ne morejo posecati tečajev, se daje pouk s pošto potom učnih zvezkov. Absolventom se preskrbi služba. — Lastnik Fran Potočnik, član Anglo-francoske krojne akademije (šole). Odlikovan v Rimu z naslovom profesorja leta 1927. Ljubljana, Stari trg 19.

Engelbert Franchetti brivec

Ljubljana, Dunajska c. 20
priporoča svojim znancem in prijateljem iz mesta in dežele svojo brivnico.

Za točno in dobro postrežbo je skrbjeno. 17/26

Naročajte in razširjajte edino strokovno glasilo «Obrtni Vestnik»!

Uprava v Ljubljani, Dunajska
cesta 20.

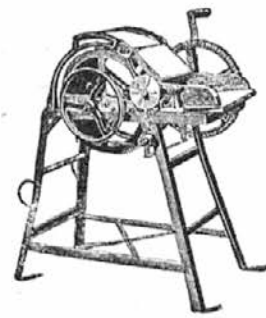
Pozor!

Gostilna „Otok Vis“ v Ljubljani, Židovska steza št. 4

toči najboljša dalmatinska, štajerska in dolenska vina, potem likerje, sadne soke, pivo itd. Prvovrstna domača in primorska kuhinja. Vsi prostori, ki so nanovo preurejeni, so zelo prikladni tudi za društvene in družabne sestanke.

Za obilen obisk se priporoča **FRAN BENČIČ.**

Pozor!

Stroj cefra ter odvija

žimo in volno!

Izdelovatelj

Fran Simon

Vrhnika

Ustanovljeno leta 1894

Urarske in zlatarske forniture in orodje

nudi

J. BEHRMANN I SIN

oddelek fornitur

ZAGREB, Duga ulica 16.

Prodaja samo urarjem in zlatarjem

Slovensko dopisovanje

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani

Stanje vložnega denarja preko 220 milijonov dinarjev.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še MESTO LJUBLJANA z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prilhranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

J. KORBAR
Stavbeni pleskar in ličar
 Dunajska cesta šte. 9.
 Sobo- in črkoslikarstvo in umetno slikarstvo
 Večna pot 82.
 Ljubljana — Šiška

Skrbno
izdelovanje

L. MIKUŠ

Največji
izbor

Preobleke

tvornica dežnikov

Popravila

Najnižje
cene!

LJUBLJANA

Najnižje
cene!

Mestni trg št. 25.

Ustanovljeno leta 1839.

Aškerčeva klet

nasproti „Obrtne šole“ toči priznано najboljša vina iz Bizeljških, Ljutomerških in Haloških vinskih goric. Vsem prijateljem dobre kapljice se za obilen obisk priporoča. — Izborna mrzla jedila in delikatese.

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

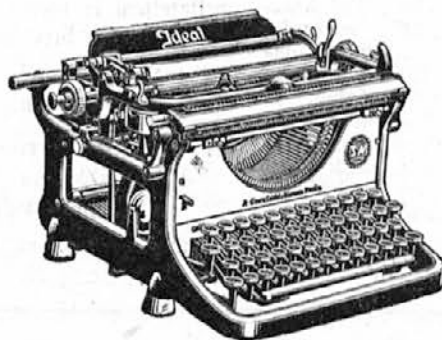
Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

REKORD

V MODERNI KONSTRUKCIJI IN MATERIJALU
JE DOSEGEL NAJNOVEŠI MODEL PISALNIH STROJEV

„Ideal“

THE REX CO.

LJUBLJANA, Gradišče 10 ZAGREB, Sajmište 56

Zahtevajte BREZPLAČNO PREDVAJANJE in PONUDBE